

**Directoraat Generaal
Landelijk Gebied en Stikstof**

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Auteur

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
28 mei 2026

Kenmerk
DGLGS / 106627241

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota
TER BESLISSING

Beantwoording Kamervragen Eerste Kamer over
rapportages over Programma Stikstofreductie en
Natuurverbetering

Parafenroute

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Aanleiding

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA en de BBB van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van de Eerste Kamer hebben vragen gesteld naar aanleiding van de rapportages in het kader van Monitoring en Evaluatie Stikstofreductie en Natuurverbetering. De fractieleden van de SP, PvdD en Fractie-Visseren-Hamakers hebben zich aangesloten bij de gestelde vragen door de fractieleden van GroenLinks-PvdA.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met bijgaande brief met de antwoorden op de vragen en de brief te ondertekenen.

Kernpunten

- De vragen van de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA gaan vooral over het feit dat de resultaten van het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN) achterblijven bij de verwachtingen toen het programma werd vastgesteld. De leden van GroenLinks-PvdA stellen vragen over de gevolgen die dit heeft voor de natuur, welke lessen het kabinet hieruit trekt voor de toekomst – bijvoorbeeld bij de uitwerking van het nieuwe beleid, of om het uitvoeringstempo te verhogen – en hoe de adviezen van adviesorganen hierbij worden gebruikt om tot een realistische en doelmatige aanpak te komen.
- De leden van de fractie van BBB stellen vooral vragen over de (mogelijke) sociaaleconomische gevolgen die het stikstofbeleid heeft voor agrarische bedrijven, gezinnen en gemeenschappen, de bedrijvigheid op het platteland en voedselproductie en voedselzekerheid. Ook stellen zij vragen hoe u met (in kaart brengen van) deze gevolgen naar de toekomst toe omgaat. Daarnaast gaan de vragen over het versnellen van de rechtszekerheid van PAS-melders,

mkb-bedrijven en familiebedrijven, het betrekken van inwoners van het platteland bij besluiten en over RENURE.

- U geeft in de beantwoording van de vragen van GroenLinks-PvdA aan, dat u ook ziet dat het PSN tot nu toe minder stikstofreductie heeft opgeleverd dan beoogd. U geeft een overzicht van habitats en soorten die er slecht voor staan, waarbij vaak meerdere factoren een rol spelen, waaronder stikstof, maar bijvoorbeeld ook hydrologie en versnippering. U licht toe hoe het komt het PSN minder stikstofreductie heeft opgeleverd en wat u hieruit meeneemt bij het beleid dat de taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof nu aan het uitwerken is. Dat geldt ook voor het doorbreken van de *catch-22* voor vergunningverlening (zonder stikstofreductie vrijwel geen ruimte voor vergunningverlening, waardoor vergunningen voor wijzigingen in de bedrijfsvoering die tot minder stikstof leiden, ook vaak niet kunnen). U verwijst naar de concrete voorstellen van de taskforce van rond de zomer, waarbij ook de adviezen vanuit de kennisinstellingen benut zullen worden.
- U geeft bij de beantwoording van de vragen van de fractie van de BBB aan, dat voor het kabinet sociaaleconomische aspecten een essentieel onderdeel zijn van het beleid om landbouw en natuur in evenwicht te brengen. Veel van de zaken die de BBB aanstipt, krijgen in de huidige onderzoeken en rapportages al aandacht en moeten ook blijvend aandacht krijgen. U geeft aan dat het ondersteunen van boeren bij de benodigde veranderingen, en een inzet op een sociaal en economisch vitaal platteland daarom integraal onderdeel van de samenhangende aanpak Landbouw, Natuur en Stikstof zijn, die het kabinet momenteel in de periode tot de zomer concretiseert. Tenslotte beantwoordt u de vragen over de huidige mogelijkheden van toepassing van Renure producten en de aanpassing van de regelgeving daaromtrent.
- Niet op alle vragen van de BBB kan een concreet antwoord gegeven worden, omdat gegevens daarvoor niet worden bijgehouden, zoals hoeveel familiebedrijven zijn gestopt, hoeveel investeringen liggen stil.
- De antwoorden moeten uiterlijk 17 juni bij de Eerste Kamer liggen.